

Biežāk uzdotie jautājumi par kapitāla novēlēšanu

Publicēts: 31.10.2020.

Jautājumi un atbildes par izvēli, kam atstāt pensiju 2.līmeņa uzkrājumu, ja nenodzīvo līdz vecuma pensijas piešķiršanai

1. Ja izdarišu izvēli savu uzkrājumu pensiju 2.līmenī nāves gadījumā mantot Civillikumā noteiktā kārtībā vai pievienot kādas citas personas pensiju 2.līmenim, vai mans nepilngadīgais bērns saņems apgādnieka zaudējuma pensiju?

Bērns saņems apgādnieka zaudējuma pensiju. To aprēķinot tiks ņemts vērā uzkrājums pensiju 1.līmenī, bet aprēķinā netiks ņemts vērā pensiju 2.līmenī uzkrātais kapitāls.

2. Ja cilvēks ir norādījis mantinieku savam kapitālam, tomēr nodzīvo līdz pensijai un nomirst pēc dažiem gadiem, kad jau saņem pensiju, kur paliek viņam neizmaksātais pensiju 2.līmeņa uzkrājums?

Pēc vecuma pensijas piešķiršanas šī iepriekš reģistrētā izvēle vairs nav spēkā. Valsts piešķirto vecuma pensiju mantot nevar, bet ja cilvēks sava pensiju 2.līmeņa uzkrājuma izmantošanai noslēgs mūža pensijas apdrošināšanas līgumu ar apdrošināšanas sabiedrību, tad būs iespēja norādīt labuma guvēju, kurš pensionāra nāves gadījumā turpinās saņemt izmaksu atbilstoši noslēgtajam līgumam.

3. Esmu izdienas pensijas saņēmējs. Līdz vecuma pensijas saņemšanai vēl ir 3 gadi. Vai izdienas pensionārs arī drīkst savu pensiju 2.līmeni novēlēt mantojumā vai pievienot izdienas pensionāres sievas pensijai?

Jā, iesniegumu drīkst iesniegt visi pensiju 2.līmeņa dalībnieki, kuri nav vēl pieprasījuši (iesnieguši iesniegumu) vecuma pensiju.

4. Ja vīrs novēlēs man savu pensijas 2.līmeņa uzkrājumu, vai es tad skaitīšos mantiniece pilnā izpratnē un, vai piekrītot saņemt šo pensijas uzkrājumu, es pārņemšu arī viņa parādsaistības? Vai arī uz šo uzkrājumu piedziņu vērst nedrīkst?

Pirms pensiju 2.līmeņa kapitāla pievienošanas citas personas pensijas 2.līmeņa kapitālam VSAA no pievienojamās summas ieturēs tikai tās summas, ko mirušais vai saņēmējs ir parādā VSAA, ja tādas būs. Savukārt, ja pensiju 2.līmenī uzkrātais kapitāls būs atstāts mantojumā saskaņā ar Civillikumu, tad VSAA no mirušā pensiju 2.līmeņa kapitāla ieturēs summu, ko mirušais būs parādā VSAA un, ja VSAA būs vēl parādā kāds no mantiniekiem, tad tā summa jau tiks ieturēta no mantiniekam pienākošās daļas. Pārējās mantojuma atstājēja parādsaistības jau attieksies uz kopējo mantojuma masu un par to segšanu būtu jāinteresējas pie zvērināta notāra.

5. Vai uzkrāto valsts fondētās pensijas kapitālu savas nāves gadījumā varu pievienot personai, kura jau saņem pensiju?

Vecuma pensijas saņēmējiem citas personas pensiju 2.līmeņa kapitālu var nodot tikai mantojumā saskaņā ar Civillikumu.

6. Vēlos savas nāves gadījumā pensiju 2.līmeņa uzkrājumu novēlēt abiem saviem bērniem. Vai ir pieejama iesnieguma forma, kurā es varu norādīt abus savus bērnus?

Ja savu pensiju 2.līmeņa uzkrājumu vēlas atstāt vairākām personām, tad jāizvēlas mantošana Civillikuma kārtībā.

7. Kur var norādīt konkrēto personu, kura mantos? Izdariju šo izvēli, bet neatradu kur norādīt konkrētu mantinieku.

Izvēloties pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu atstāt mantojumā, konkrētas personas nav jānorāda. Ja vēlaties novēlēt savu mantojumu, tai skaitā, pensijas uzkrājumu konkrētām personām, tad Jums ir jāstāda testaments vai mantojuma līgums. Detalizētāk par mantošanas kārtību varat konsultēties pie kāda no zvērinātiem notāriem

– https://www.latvijasnotars.lv/notaries_map .

8. Vai var tikai vienu reizi izvēlēties, kas jādara ar pensiju 2.līmeņa kapitālu nāves gadījumā? Vai varēs mainīt cilvēku, kura 2.līmenim tiks pievienots šis kapitāls?

Savu izvēli var mainīt neierobežotu reizu skaitu. VSAA ņems vērā pēdējo reģistrēto izvēli.

9. Kā notiks mantošana, ja būs šāda situācija: vīrs pievienos savu pensijas 2.līmeņa kapitālu sievas pensijas kapitālam, sieva būs izvēlējusies mantošanu Civillikumā noteiktajā kārtībā, bet ir tikai viens mantinieks, dēls? Ja vīrs ar sievu vienlaicīgi nomirs, vai dēlam pienāksies viss kopējais 2.līmeņa kapitāls vai tikai sievas?

Ja abi ir miruši vienlaicīgi, tad testamentā vai mantojuma līgumā konkrēti norādītais mantinieks saņems abu mirušo pensiju 2.līmeņa uzkrājumu Civillikuma kārtībā. Detalizētāk par mantošanas kārtību varat konsultēties pie kāda no zvērinātiem notāriem – https://www.latvijasnotars.lv/notaries_map .

10. Ja tuvākie mantinieki manā nāves gadījumā ir mani vecāki pensionāri, vai viņi saņems manu uzkrājumu naudā?

Mantošanai Civillikuma kārtībā nodoto pensiju 2.līmeņa kapitālu vecāki, kas ir jau pensionāri, varēs saņemt, piesakot savas mantojuma tiesības pie zvērināta notāra.

11. Kā saprast: „Izdarot šo izvēli, ir jāņem vērā, ka tad, ja mirušā pensiju 2.līmeņa dalībnieka miršanas fakta reģistrēšanas dienā VSAA norādītā persona nebūs pensiju 2.līmeņa dalībnieks, kapitāls tiks mantots Civillikuma noteiktajā kārtībā.”

Norādītajai personai ir jābūt pensiju 2.līmeņa dalībniekam. Ja norādītā persona vēl nebūs (piemēram ir 14 gadus veca) vai vairs nebūs (pieprasījusi vecuma pensiju vai mirusi) pensiju 2.līmeņa dalībnieks, VSAA nebūs iespējas mirušā uzkrāto kapitālu pievienot norādītās personas pensiju 2.līmeņa kapitālam, un šādā gadījumā mirušā uzkrātais kapitāls tiks nodots mantošanai Civillikumā noteiktajā kārtībā.

12. Ko darīt cilvēkam, kurš savu kustību ierobežojuma dēļ pats nevar tikt uz VSAA, lai uzrakstītu šo iesniegumu, un internetbankas nav?

Cita persona Jūsu iesniegumu var iesniegt klātienē, uzrādot notariāli apliecinātu pilnvaru rīkoties jūsu vietā, vai iesniegt elektronisku iesniegumu, kas parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un kam pievienota notariāli apliecināta pilnvara.

13. Mēs ar sievu esam pensiju 2.līmeņa dalībnieki, pēc dažiem gadiem būsime pensionāri. Sieva pieprasīs pensiju gadu vēlāk par mani. Izdarīju izvēli par sava kapitāla pievienošanu sievas pensiju 2.līmenim manas nāves gadījumā. Vai sieva var izdarīt tādu pašu izvēli?

Kamēr sieva nav vēl pieprasījusi vecuma pensiju, viņa var iesniegt iesniegumu un norādīt Jūs kā personu, kuras pensiju 2.līmenim pievienot jūsu pensijas 2.līmeņa uzkrājumu.

14. Vai ir taisnība, ka mani nepilngadīgie bērni nesaņems no valsts apgādnieka zaudējuma pensiju, ja es izvēlējos savu pensijas 2.līmeņa kapitālu atstāt mantošanai Civillikuma noteiktajā kārtībā?

Nepilngadīgie bērni saņems apgādnieka zaudējuma pensiju, bet tās aprēķinā netiks ņemts vērā pensiju 2.līmenī uzkrātais kapitāls.

15. Oktobrī sasniedzu pensijas vecumu, taču patlaban turpinu strādāt. Man ir arī pensiju 2.līmeņa uzkrājums 6500 eiro. Varēju pagaidām neizvēlēties, kā ar šo uzkrājumu rīkoties, jo kamēr strādāju, tikmēr pensiju fondā tiek ieguldīti līdzekļi. Redzēju, ka no jaunā gada ir izmaiņas, kā man tagad jārikojas? Vai varu pēc jaunās sistēmas novēlēt uzkrājumu savai meitai? Vai arī tagad uz mani attiecas noteikums, ka jāizdara izvēle, neskatoties uz to, ka turpinu strādāt?

Ja vecuma pensija jau ir pieprasīta, tad jums pašam ir tiesības izmantot savu pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu un jūs nevarat veikt izvēli, ko ar šo kapitālu darīt jūsu nāves gadījumā

16. Mana sieva aizgāja pensijā no 57 gadu vecumā kā politiski represētā. Vai varu viņai novēlēt savu pensijas 2.līmeņa uzkrājumu? Vai tai jābūt personai, kura vēl nav sasniegusi pensijas vecumu?

Jūs varat savu pensiju 2.līmeņa kapitālu nodot mantošanā Civillikuma noteiktajā kārtībā.

<https://www.vsaa.gov.lv/lv/biezak-uzdotie-jautajumi-par-kapitala-novelesanu>